

Omgangs- en gedragsprotocol Nicolaas Beetsschool

1. Inleiding	2
1.1 Normen, waarden en gedrag	2
1.2 Maatregelen	3
2. Methode sociaal emotionele ontwikkeling	4
2.1 Kanjerafspraken	4
3. Plagen of pesten?	5
3.1 Preventie	5
4. Wat doen we bij grensoverschrijdend gedrag?	6
5. KanVas en Kijk!	7

1. Inleiding

Het pedagogisch klimaat is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van leerlingen en leraren op school. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het welbevinden van leerlingen en leraren en leidt tot betere leerresultaten en meer werkplezier.

Het pedagogisch handelen van de leerkrachten op de Nicolaas Beetschool is afgestemd op het versterken van de drie basisbehoeften van de leerlingen: relatie, competentie en autonomie.

Relatie: De leerlingen voelen zich geaccepteerd. Ze horen erbij. Ze zijn welkom. Ze voelen zich veilig. Er wordt met de leerlingen gepraat en niet over hen.

Competentie: De leerlingen ontdekken dat ze de taken die ze moeten doen, aankunnen. Ze ontdekken dat ze steeds meer aankunnen.

Autonomie: Leerlingen leren kritisch naar zichzelf en anderen te kijken en hun eigen keuzes te maken. Ze zijn verantwoordelijk voor hun eigen taken en zij kunnen zelf hun leergedrag sturen.

Door te werken aan de basisbehoeften geven we elk kind de kans om tot zijn recht te komen en persoonlijke groei door te maken. Het creëren van een veilige omgeving is een voorwaarde voor iedereen om zich te ontwikkelen.

Dit protocol gaat over te nemen maatregelen die gewenst gedrag bevorderen.

Door een kind in te schrijven op de Nicolaas Beetschool gaan ouders/verzorgers akkoord met dit protocol. In de inschrijfprocedure wordt dat gecommuniceerd.

1.1 Normen, waarden en gedrag

Onderwijs wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school en ouders. Om goed onderwijs te kunnen bieden, is het belangrijk dat leraren, ouders en leerlingen respect hebben voor elkaar, open en eerlijk met elkaar communiceren en elkaar vertrouwen. Wij gaan hierbij uit van de gedrags- en omgangsregels van de Kanjertraining. Deze gedragsregels vormen de basis voor een goed pedagogisch klimaat.

Daarnaast verwachten wij van leerkrachten dat zij respectvol omgaan met kinderen en ouders en dat zij onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "goed voorbeeld doet volgen".

Er wordt van leerkrachten verwacht dat zij twee gedragstalen weten te spreken.

Directief: duidelijk, helder en grensstellend (d.w.z. "ik begrijp jouw gevoel en ik begrensv jouw gedrag") en wederzijds respect: richt zich op het geven van inzicht.

Als zich een probleem voordoet op school dan gaan leerkrachten daarmee oplossingsgericht aan de slag.

Wij verwachten van ouders:

- Dat zij andere ouders en kinderen respectvol benaderen.
- Dat zij in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind praten.

- Dat zij met de school overleggen als zij zich zorgen maken over het welzijn van hun kind of andermans kind. (Het is niet de bedoeling dat ouders andermans kind 'een lesje gaan leren', met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen.)
- Dat zij het verschil kennen tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij.
- Dat zij zich onthouden van kwaadsprekerijen op internet of via Whats-app.

1.2 Maatregelen

Uitgaande van de uitspraak "bescherm het normale", kan de school maatregelen nemen wanneer leerlingen, teamleden, ouders en anderen zich niet aan de omgangs- en gedragsregels willen houden. Deze procedure en maatregelen staan in dit protocol nader beschreven.

2. Methode sociaal –emotionele ontwikkeling

De basis van dit omgangs- en gedragsprotocol is de methode “Kanjertaining”.

De Kanjertraining heeft een positieve invloed op conflicten en pestgedrag. De Kanjerlessen gaan uit van de positieve eigenheid van het kind, dat het verlangen heeft om het goed te doen. Kortom; een sociaal-emotionele ontwikkelingsmethode/training die heel waardevol is voor individuele kinderen, de groepsvorming en het pedagogisch klimaat.

De stappen die we nemen en die we kinderen aanleren, bij ongewenst/hinderlijk gedrag van anderen:

1. Bij hinderlijk gedrag zet een kind zich eerst in om het zelf op te lossen.
2. Als dat niet lukt dan gaat het kind naar zijn/haar maatje.
3. Gaat het nog door, dan vertelt het kind dat aan de leerkracht. Dat zien wij niet als klikken, maar stimuleren wij zodat het (on)gewenste gedrag bespreekbaar wordt gemaakt.
4. De leerkracht geeft de gevraagde hulp.
5. De leerkracht bepaalt of er maatregelen genomen moeten worden. In de hoogste groepen wordt dit met de kinderen besproken. Doel van de maatregel is om het pestgedrag positief om te buigen. Het kan voorkomen dat de ouders erbij betrokken worden. Zij worden op school uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht waarbij het kind aanwezig is.
6. Bij een volgende keer vindt het gesprek plaats met de directie, de leerkracht, de ouders en eventueel het kind.

2.1 De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat de kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- Witte pet / Tijger
Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- Rode pet / aap

Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om.

- Gele pet / konijn
Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.
- Zwarte pet / vogel:
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

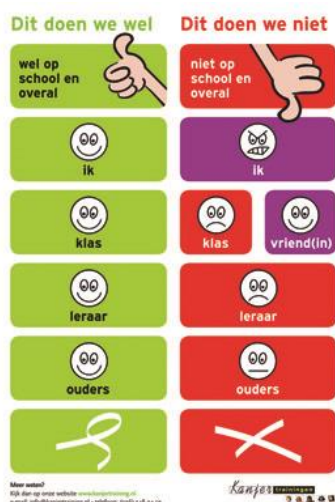
De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van de onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school “de baas/ het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag, zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig door te voelen door het gedrag van een ander en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die te vertrouwen is;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester (en jouw ouders) dan gaan we dat niet doen op school”.

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.”

Als een leerling zich **niet wil houden aan de afspraken** zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat meteen met de ouders van het desbetreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

3. Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen (of ouders) zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk verdeeld is. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de ‘pester’ niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

3.1 Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onderscheid en onwil.
  - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - 6B. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving hiervan.

Het is belangrijk dat leerlingen en ouders in gesprek gaan met de leerkracht als zij pesten signaleren of ondervinden. Naast de eigen leerkracht heeft de school een anti-pestcoördinator en twee vertrouwenspersonen waar de leerlingen en ouders terecht kunnen.

4. Wat doen we bij grensoverschrijdend gedrag

De school stelt grenzen aan kinderen die zich niet aan de afspraken willen/kunnen houden. De stappen bij grensoverschrijdend gedrag helpen de leerkracht om vanuit vertrouwen te communiceren en het kind de mogelijkheid te bieden zichzelf te corrigeren.

Als de leerling zich niet houdt aan de afspraken dan zijn er vier stappen die ondernomen worden.

1. Het gedrag waar we last van hebben wordt benoemd.

“Ik zie dat.....”, “Ik hoor dat.....”

En wat het met de leerkracht/de klas doet (gevoel).

“ik merk dat het.....”, “ik heb last van.....”, “ik vind het storend dat.....”

2. De leerkracht vraagt: “Is het je bedoeling om.....?” of “wil je daarmee stoppen? (gewenst gedrag wordt benoemt)”

Nee: “fijn dat dacht ik al, stop er dan mee”, “hoe ga je dat de volgende keer anders doen?”, “wat spreken we af?”.

Ja: “Meen je dat?”, “blijf je hiermee doorgaan?”

Bij ja, of gedrag dat toch doorgaat:

3. De leerkracht spreekt duidelijke leiderstaal.

- “Kijk me aan”, “Ik wil dat je nu .....”, “Stoppen nu” .

- “Je hebt nu de keus.....”

Of je luistert naar mij

Indien de leerling hieraan gehoor geeft, stopt het protocol grensoverschrijdend gedrag hier.

Of consequentie benoemen

(wordt ook daadwerkelijk uitgevoerd)

-Dicht bij de leerkracht zitten.

-Afkoelplek

-Uit de klas (2 groepen hoger of lager):

De ouders worden geïnformeerd.

4. Als de leerling kiest voor de consequentie dan wordt de consequentie uitgevoerd en er wordt een kind-gesprek gevoerd. (Buiten lestijd, de leerling krijgt de mogelijkheid eerst ‘af te koelen’).

Er wordt nogmaals naar de BEDOELING gevraagd

- “Is het jouw bedoeling om hiermee door te gaan?”

- “Wil jij echt dat ik jou zie als.....?”

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan wordt gemaakt
- Eventueel wordt het goedge maakt/hersteld
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek
- De leerling wordt uit de klas gezet: twee klassen hoger of lager.

In het gesprek met ouders gaan we ervan uit dat ouders achter de school staan, omdat ouders ook willen dat hun kind zich goed gedraagt. We nemen als school de stelling “er is geen excuus voor wangedrag”. We maken samen een plan en duidelijke afspraken.

Mocht het zo zijn dat het gedrag van de leerling herhaaldelijk voorkomt en er geen verbetering optreedt (en/of ouders keuren het gedrag goed), dan wordt het zorgteam ingeschakeld en zal de school duidelijk zijn grens aangeven (Smileyposter). Er wordt dan gekeken of dit gedrag nog binnen de mogelijkheden van de school behandeld kan worden of dat er externe hulp nodig is. Mocht na evaluatie blijken dat dit niet helpt, is wellicht een vervangende school nodig.

Bij ernstig herhaaldelijk wangedrag waarbij de veiligheid (voor de leerling zelf en zijn/haar omgeving) in het gedrang komt, kan de directie besluiten het kind voor bepaalde tijd naar huis te sturen en eventueel te schorsen.

5. KanVas en Kijk!

Om de veiligheid binnen school te monitoren en pesten te signaleren wordt twee keer per jaar een KanVas leerling-vragenlijst en een lijst sociale veiligheid door de leerlingen van groep 5 t/m 8 ingevuld. Opvallendheden worden met de leerlingen en ouders besproken. Ook vullen de leerkrachten groep 3 t/m 8 twee keer per jaar een docenten vragenlijst in waarbij opvallend gedrag naar voren komt. Mocht een leerling hierin opvallen dan wordt dat met de ouders besproken (en zo nodig een plan gemaakt) tijdens een ouderavond. Het KanVAs sociogram wordt bij de leerlingen van groep 4 t/m 8 twee keer per jaar afgenomen. Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkracht mogelijke problemen (tussen leerlingen) tijdig kan signaleren en hierop kan inspelen.

Voor de groepen 1-2 werken wij met Kijk! In dit leerlingvolgsysteem zit sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag verwerkt. Ook hierbij kan de leerkracht mogelijke problemen tijdig signaleren en daarop inspelen (in samenwerking met ouders).